

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lausuntopyyntö LVM035:00/2019

Luonnos valtioneuvoston periaatepäätökseksi logistiikan digitalisaatiosta; sisäministeriön lausunto

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi logistiikan digitalisaatiosta. Sisäministeriö lausuu asiassa seuraavaa.

Yleiset huomiot luonnoksesta

Sisäministeriö katsoo, että luonnos valtioneuvoston periaatepäätökseksi logistiikan digitalisaatiosta sisältää hyviä ehdotuksia ja toimenpiteitä yhteneväisen ja sähköisen tiedon eli datan hallintaan ja hyödyntämiseen logistiikka toiminnan kehittämiseksi.

Sisäministeriö pitää myös tärkeänä kaikkia niitä menettelytapoja, joilla luodaan edellytyksiä kyber- ja tietoturvan varmistamiseksi logistiikan digitalisaatiossa. Sisäministeriön näkemyksen mukaan erityisen tärkeää on resurssien varmistaminen valvovien viranomaisten kyberturvallisuus- ja tietoturvaluustuustyöhön, jossa kyvykkyys ja tietojärjestelmien tietoturva sekä tietosuoja korostuvat. Käytettävyys, eheys ja saatavuus korostuvat digitalisoiduissa ratkaisuissa. Logistiikan digitalisaatio vaatii myös säädöspohjan. Tietosuojan varmistamisesta tulee säätää, jotta voidaan olla luotettavalla ja varmalla pohjalla yhteiskunnan huoltovarmuudesta myös tietojärjestelmien osalta.

Riskienhallinnassa korostuvat logistiikan digitalisaation tietojärjestelmien ja palveluiden jatkuvasti kasvava keskinäinen riippuvuus, integraatiot ja yhteentoimivuus. Kehityksessä tulee huomioida myös standardirajapinnat sekä teknologisen kehityksen vaikutus tulevaisuudessa. Erityisesti tulee lisäksi kiinnittää huomiota viranomaisjärjestelmien riskienhallinnassa ja jatkuvassa palvelussa häiriöhallintaan ja monialaiseen toimijakenttään. Eri hallinnonalat ylittävä julkisen sektorin yhteentoimivuus on olennaista ja prosessien tuleekin perustua tietojärjestelmien yhteiskäyttöisyyteen.

Valvovan viranomaisen tehtäväkenttä ja toimivalta on oltava selkeä niin, että viranomaisen rooli ja vastuu koko palveluiden digitalisaation ja logistiikkaketjun osalta tulee huomioiduksi. Mahdollisesti tulee huomioida

Lausunto

SM215737

18.02.2021

00.02.04

SMDno-2021-256

usean eri viranomaisen yhdistetty profiili logistiikan digitalisoinnissa. Käyttöoikeusmääritykset tulee ulottua datan suhteen laajasti myös viranomaiskentän ulkopuolelle yrityksiin ja yksityisiin henkilöihin. Uusien toimintatapojen ja yhteistyön lisäämisen malleja kannustetaan julkisen sektorin välille, jotta yhteentoimivuuden tavoitteisiin päästään.

Logistiikan digitalisaatioketjussa tulee huomioida myös saavutettavuuden ja terveysturvallisuuden näkökulmat sekä tietosuojaanäköt. Samoin logistiikan digitalisaatiossa kokeilukulttuuri on kannatettavaa tietotekniikan ja teknologian hyödyntämisessä, esimerkiksi tekoälyn ja robotiikan sovelluksia voisi hyödyntää.

Sisäministeriö katsoo myös, että teknisten avoimien rajapintojen tulisi perustua EU-laajuisiin standardeihin, jolloin yhteentoimivuus parantaa tietojärjestelmien kautta saavutettua tehokkuutta myös järjestelmien kehittämisessä.

Reaaliaikavaatimusten lisäksi erityisesti tulisi kiinnittää huomioita infrastruktuuriin ja sen kehittämiseen. Datanhallinta ja tiedonkulku tulee olla reaali maailman kanssa yhtäpitävä sekä läpinäkyvä samalla kuitenkin tiedon suojaus huomioiden. Keinot varmistaa tiedon todenmukaisuus tulee huomioida sopivin teknisin menetelmin. Infrastruktuurin tulisi tukea tehtyjä ratkaisuja kaikkien käyttäjäryhmien osalta, jolloin digitalisaatiosuunnitelmassa tulee alusta alkaen huomioida esimerkiksi erityistä tietojen luokitusta vaativat logistiset palvelut niin, ettei synny riskiä kriittisiä logistisia palveluita koskevien tietojen paljastumisesta.

Toimenpide 5

Periaatepäätöksen toimenpiteessä ”Kehitetään digitaalista infrastruktuuria osana fyysisen liikenneinfrastruktuurin kehittämistoimia” mainitaan yhtenä vastuutahona pelastustoimi. Sisäministeriö toteaa, että on tärkeää huolehtia kirjauksen mukaisesta työkaluista ja reaaliaikaisesta tiedon saannista. Pelastustoimen tulevaisuuden palvelut tulevat hyödyntämään yhä enemmän jo olemassa olevia tietoja ja työkaluja, mukaan lukien olosuhdehavaintotiedot ja tietomallinnukset. Nykyisiä viestintäverkkoja tulee kehittää ja laajentaa nykyisestä, jotta toimenpiteessä mainittu dynaamisen tiedon keruu ja reaaliaikainen analysointi voidaan toteuttaa täysimääräisesti. Edellä mainituissa kehittämissä tulee myös huomioida tietojen saatavuus ja käytettävyys kaikissa toimintaolosuhteissa sekä varautumis- ja valmiustasoissa, mukaan lukien kyberturvallisuus.

Periaatepäätöksen vaikutus liikenteen valvontaan

Logistiikan digitalisaatiolla on vaikutusta myös liikenteen valvovien viranomaisten kuten poliisin toimintaan. Valvontaa tekeville viranomaisille tulee olla pääsy valvontatehtävissä tarvittavaa digitaaliseen tietoon. Tiedon kulkemisen on oltava reaaliaikaista, jotta logistiikan toimijoiden lisäksi myös liikennettä valvovien viranomaisten toimintaa voidaan suorittaa, suunnitella ja ennakoita paremmin. Sisäministeriö nostaa harkittavaksi, että tämä näkökulma huomioitaisiin periaatepäätöksessä.

Tiedon hyödyntäminen valvovien viranomaisten toiminnassa edellyttää tietojärjestelmän yhteentoimivuutta viranomaisten käyttämien

Lausunto

SM215737

00.02.04

18.02.2021

SMDno-2021-256

tietopalvelujen kanssa. Tämä voi edellyttää muutoksia poliisin tietojärjestelmiin. Tämän budjettivaikutusta poliisille ei ole tiedossa.

Kansliapäällikkö

Kirsi Pimiä

Erikoissuunnittelija

Aino Tuovinen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 18.02.2021 klo 14:46. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi

Ministeri Ohisalo
Valtiosihteeri Parviainen
Ministerin erityisavustajat
SM/PEO
SM/PO
SM/HKO/Tietohallinto